

Op 19 juli 2014, dus ruim een jaar geleden, besteedde de *Leeuwarder Courant* een pagina vol aandacht aan de Havank-exposities in Tresoar en Dekema State. Dat had eigenlijk in september van dat jaar in onze nieuwsbrief gemeld moeten worden, en daar was ook ruimte voor geweest, maar het knipsel was aan mijn aandacht ontsnapt. Het decembernummer kwam niet in aanmerking en het meinumner van 2015 zat tjokvol. Beter laat dan nooit, zullen we maar zeggen (bladzijde 5).

Een dergelijk lot trof het artikel “Leeuwarder schrijver Havank 50 jaar geleden overleden” op pagina 47-53 in jaargang 38, nummer 5 van de *Hollanderwijkkrant* van december 2014, een uitgave van de Buurtvereniging Hollanderwijk te Leeuwarden. Het artikel is van de hand van Frank Roffel en gebaseerd op “de biografie van drs. Passage, een interview met Tom Sandijck en internet”. Tom Sandijck was de samensteller van de expositie op Dekema State. Het resultaat is dan ook alleszins leesbaar en informatief, zij het niet opzienbarend. De strikte auteursrecht-opvatting van de *Hollanderwijkkrant* verhindert verdere tekstovername.

Op 28 mei 2015 vormde de Avond van het Spannende Boek de traditionele opening van de Maand van het Spannende Boek. De opzet was anders dan de voorgaande jaren: Geen publieksevenement meer, maar een besloten bijeenkomst waar uitsluitend op uitnodiging binnengekomen kon worden; zonder toegang en drank te hoeven betalen, dat dan wel. Kees Aarts en ik regelden op het laatste moment een persaccreditatie. Ik betrad daardoor volkomen onvoorbereid op mijn nieuwe rol als sterverslaggever het pand Lab 111 te

Amsterdam, zonder opschrijfboekje, zonder fatsoenlijk fototoestel, en zelfs zonder het voorjaarsnummer van *Hoogst Merkwaardig*, want dat lag toen juist ter perse.

“De Schaduwprijswinnaar ziet er uit als Havank-lezer, zou je die niet eens interviewen?” probeerde Kees nog behulpzaam te zijn. Hij had het over René van Rijckevorsel, voor *Tunis*. Maar ik kon mij niet zover krijgen. Met m’n telefoon heb ik wat beroerde plaatjes geschoten (bladzijde 7); één ervan, waarop uitgever Steven Maat van A.W. Bruna en Havank-voortzetter Tomas Ross net doen of ze elkaar niet spreken, zou voor paparazzo-foto door kunnen gaan. O ja, de Gouden Strop ging naar Jo Claes, voor *De mythe van Methusalem*.

Van 27 augustus tot en met 15 november 2015 is in de Philipsvleugel van het Rijksmuseum te Amsterdam de expositie “Dick Bruna: Kunstenaar” te zien. Naar aanleiding van nijntjes 60e verjaardag wordt Dick Bruna’s werk temidden van zijn grote artistieke voorbeelden geplaatst, waarbij naast nijntje ook zijn boekomslagen belicht worden. In de museumwinkel is nevenstaande sleutelhanger te koop voor 45,40 euro.

Een tentoonstelling over nijntje was tot 20 september te zien in het Centraal Museum te Utrecht. Het Dick Bruna huis (onderdeel van het Centraal Museum) is sinds het begin van de zomer dicht, en gaat pas in december weer open onder de nieuwe naam nijntje museum, vooral gericht op de allerkleinsten. Of daar ook Havank-boek en dergelijke aan bod komen valt zeer te betwijfelen, dus voorlopig is de expositie in het Rijksmuseum de laatste kans om die kant van het werk van Bruna te bewonderen.

Omslagontwerpen voor Zwarte Beertjes-pockets Dick Bruna (1927)

uitgegeven door: A.W. Bruna & Zn.
collage, hoogdruk, vlakdruk, 1958–1968

Bruna’s artistieke ambities riepen thuis weerstand op. Als compromis begon hij boekomslagen te ontwerpen voor de familie-uitgeverij. Achteraf is hij daarvoor dankbaar; hij zag in dat de beperkingen die het ontwerpen hem oplegde cruciaal waren voor zijn creatieve ontwikkeling. Tussen 1951 en 1969 ontwierp hij meer dan 2000 boekomslagen. Hij knipte, scheurde, tekende, plakte, fotografeerde en schilderde, geïnspireerd door de moderne Franse kunstenaars.

Omslagontwerpen voor Zwarte Beertjes-pockets van de hand van Dick Bruna, momenteel te zien in het Rijksmuseum te Amsterdam. Foto's: Marijke van Etten

Havankdag 2015 – Openingstoespraak

Frank van der Voordt

Dames en heren, vrienden van Havank,

Welkom op de 21ste Havankdag, wederom in de gastvrije bibliotheek, in de naar onze schrijver vernoemde zaal die zijn band met Leeuwarden, en in het bijzonder met de Wirdumerdijk, herbevestigt.

Fijn dat u er bent; helaas met wat minder dan vorig jaar, maar toen herdachten we de vijftigste sterfdag van Havank en, en passant, het 20-jarig bestaan van de Stichting, en zo'n evenement trekt altijd meer belangstelling. Dit jaar valt er wat minder te herdenken, al is het dit najaar een mooi afgeronde tachtig jaar geleden dat onze schrijver debuteerde. Ik denk dat u de aansporing niet echt nodig hebt maar het zou toch een goede aanleiding kunnen zijn het *Mysterie van St. Eustache* weer eens uit de kast te halen.

De toch vrij uitgebreide herdenking van het vorig jaar heeft helaas de belangstelling voor Havank niet merkbaar doen opleven. Dat wil zeggen, de Stichting heeft er geen nieuwe donateurs aan overgehouden. Die komen overigens wel zo nu en dan via de website. Het aantal donateurs is tussen alweer een poosje behoorlijk stabiel. En dat is bemoedigend.

Hoogtepunt van die herdenking – de twee Havankdagen even buiten beschouwing latend – waren toch wel de beide tentoonstellingen, hier in Leeuwarden en op Dekema, waar heel bijzondere stukken uit de collectie van de familie Van Wageningen te zien waren. Het is dan ook goed te weten dat het Havank-archief van de Van Wageningens inmiddels in het HCL ondergebracht is. Op termijn zal daaraan toegevoegd worden het archief van onze Sef waarvan een groot deel inmiddels door mevrouw Passage aan de Stichting is geschonken. Na bestudering en eventuele publicaties in ons lijfblad zal ook zijn archief in het HCL een goed onderkomen vinden.

De Stichting heeft zeker eer ingelegd met de Havankpostzegels die zonder de enthousiaste medewerking van donateur Peter de Dreu er heel anders uitgezien zouden hebben. Vanaf deze plaats nogmaals dank.

Merkwaardig genoeg zijn er in het gedenkjaar 2014 geen nieuwe boeken van of over Havank uitgebracht.

Natuurlijk heeft het overlijden van Sef Passage een schaduw geworpen over het herdenkingsjaar. De aanwezigheid bij zijn afscheid op Westerveld van een delegatie uit het heden en verleden van de Stichting Mateor, de aandacht in onze Nieuwsbrief en het eindejaarsgeschenk met het indrukwekkende stuk van Sef over de sporen van Dickens bij Havank zijn door de familie zeer op prijs gesteld. Mevrouw Passage heeft mij gevraagd haar hartelijke groeten over te brengen aan vrienden en bekenden.

Eens per jaar, zo dicht mogelijk rond de sterfdag, komen donateurs van de Stichting bijeen, om “het er weer eens goed over te hebben”. Vandaag luisteren we niet alleen naar elkaar, maar o.a. ook naar meneer Frits Bruna, broer van de goede vriend Dick, die ons in zijn herinneringen aan Havank zal laten delen. Daarom doe ik er nu het zwijgen toe.

Ik dank u.

Naschrift: In mijn openingstoespraakje memoreerde ik dat onze schrijver tachtig jaar geleden debuteerde. Ik vond bijgaande recensie in het *Nieuwsblad van het Noorden* van 29 november 1935 – FvdV

Vriend van het Jaar 2015

Frank van der Voordt

Dames en heren,

Een hoogtepunt op de Havankdag is de bekendmaking wie de Vriend van het Jaar gaat worden. Een spannend moment, om in stijl te blijven.

De titel Vriend van het Jaar is zoals u wellicht weet ontleend aan het testament van Charles C.M. Carlier uit het twintigste hoofdstuk van *In Memoriam de Schaduw*, aan het codicil dat traditiegetrouw bij de jaarlijkse herdenking aan het graf van Hans van der Kallen wordt voorgelezen, en waarin de Schaduw zijn vrienden vraagt op de dag van zijn verscheiden bijeen te komen “voor een luisterrijk maal en om een dronk uit te brengen op een vriend die oprechte vriendschap heeft beschouwd als iets heiligs en als zodanig getracht heeft te leven naar die standaard”.

De Stichting heeft er sinds 1995 drieëntwintig op het ereschavot gehesen. Vier daarvan zijn vanavond hier aanwezig¹. De Vriend van het Jaar 2010 zou zich daar graag bij aangesloten hebben maar moet deels vanwege zijn gevorderde leeftijd verstek laten gaan. Nico Woldijk viert vandaag zijn 93ste verjaardag. Hij heeft ons gevraagd op zijn rekening een toast op hem uit te brengen. Wij zullen hier dadelijk volgaarne aan voldoen en wensen ook hem vanaf deze plaats een mooie dag toe.

Vriend van het Jaar is iemand die of voor Havank of voor de Stichting van bijzondere betekenis is of is geweest. Met het verstrijken van de jaren zijn het vaker Vrienden van de Stichting geworden. Dat is na 50 jaar niet zo verwonderlijk. Het is, ik zei het eerder, leeg geworden rondom Havank.

De Vriend van het Jaar 2015 is echter iemand geworden die niet alleen zeer betrokken was bij de uitgeverij maar ook een van de weinigen die zich Havank nog helder voor de geest kan halen.

Dames en heren, de Stichting Mateor benoemt vandaag de heer Frits Bruna tot Vriend van het Jaar 2015.

¹ Daan Jippes (2007), Ben van der Geest (2011), Hans van Duivendijk (2013) en Paul Arnoldussen (2014).